

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 28. juni 2006
Sagsnr. 1874/215586

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i skrivelse af 16. juni 2006 (FLF alm. del) udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 414:

"Ministeren bedes redegøre for, om bomtrawl er skadelig for miljøet udover de skader, der forvoldes på fiskeribestanden på grund af bomtrawl med for små masker, jf. FLF alm. del – bilag 534."

Svar:

Som svar på spørgsmålet skal jeg henvise til vedlagte notat af 26. juni 2006 fra Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) indeholdende en redegørelse for effekten af bomtrawling på havmiljøet.

Hans Chr. Schmidt

/Birgitte Riber Rasmussen

Danmarks Fiskeriundersøgelser

Direktionssekretariatet

J.nr. 2006-222-0033

26. juni 2006

Notat vedr. effekten af bomtrawling på havmiljøet

Bomtrawl anvendes især i fiskerier efter fladfisk (tunge og rødspætte) og hesterejer. En bomtrawl består af en metalbom på op til 12 meter. Bommen hviler i hver ende på et såkaldt trawlhoved eller en trawlsko, som under fiskeri trækkes hen over bunden. Bommens funktion er at holde selve nettet udspændt. Bomtrawlet kan desuden være rigget med metalkæder eller kædemåtter (kaldes også stenmåtter), som er med til at skræmme fladfiskene op fra bunden. Bomtrawl uden kædemåtter er blevet benævnt ”åbne” bomtrawl, modsat bomtrawl med kædemåtter som er blevet benævnt ”lukkede”. Kæderne og kædemåtterne kan være udformet på mange måder, og der er en glidende overgang mellem de to typer. Kæder anvendes til fangst af fladfisk i områder, hvor havbunden er jævn og ikke stenet, mens kædemåtter anvendes på mere stenet havbund. Nedenstående billede viser en bomtrawl med kæder. En mere detaljeret illustration er givet i bilag 1.

Et bomtrawl kan veje over 10 tons.

Maskestørrelsen i bomtrawl afhænger af målarten. I den sydlige Nordsø, hvor målarten er tunge, anvendes en maskestørrelse på 80 mm. I den centrale og nordlige Nordsø og i Skagerrak, hvor bomtrawlsfiskeriet er rettet mod især rødspætte, anvendes en betydelig større maskestørrelse. Ofte på over 120 mm.

Bomtrawl trækkes afhængig af bundtype og rigning med en hastighed på op til 6 – 7 knob, hvilket er ca. dobbelt så hurtigt som den hastighed skovltrawl trækkes med. Skovltrawl er den mest almindelige trawltype i dansk fiskeri. I skovltrawl holdes trawlet udspilet ved hjælp af vandpresset på to skovle, som er placeret på wirene som trawlet trækkes i (se bilag 2).

I danske farvande anvendes bomtrawl i Nordsøen og Skagerrak, mens redskabet ikke er tilladt i Kattegat og Østersøen, fordi landene i disse områder ikke har ønsket at tillade bomtrawl, hovedsagelig for at beskytte traditionelle fiskerier.

De vigtigste bomtrawlnationer er Holland, Belgien og UK. Bomtrawlfiskeriet er især intensivt i den sydlige Nordsø og står for ca. 80 % af tunge og 70 % af rødspætte fangsterne i Nordsøen.

Bomtrawlsfiskeri påvirker, som alt andet fiskeri, havmiljøet. Undersøgelser tyder på, at der er en ekstra dødelighed hos fisk, der slipper igennem maskerne på en bomtrawl i forhold til fisk der undslipper maskerne i en skovltrawl. Det hænger formentligt sammen med den højere hastighed bomtrawl bliver trukket med. Den direkte dødelighed, som påføres fiskebestandene med bomtrawl, er ikke afgørende forskellig fra fiskeri med skovltrawl.

I fiskerier med 80 mm bomtrawl er en betydelig andel af fangsterne undermålsfisk, som smides ud igen (discard). Således discardes i gennemsnit omkring halvdelen af de rødspætter, der fanges. Discarden af undermålsfisk er imidlertid mere betinget af den anvendte maskestørrelse end af redskabstype. Discardandelen er således ikke større i bomtrawlsfiskeri end i skovltrawlfiskeri, hvor der anvendes den samme maskestørrelse.

Pga. den høje vægt og anvendelsen af metalkæder trænger bomtrawl, afhængig af bundtypen, mellem 0 og 6 cm ned i sedimentet. Det betyder, at mange bunddyr og – planter, der lever på og i bunden bliver fanget eller beskadiget ved bomtrawlsfiskeri. De seneste undersøgelser tyder på, at biomassen (vægten) af bunddyr er ca. 40 % lavere i områder, hvor der foregår intenst bomtrawlsfiskeri end i ubefiskede områder. Skovltrawl påvirker også biomassen af bunddyr.

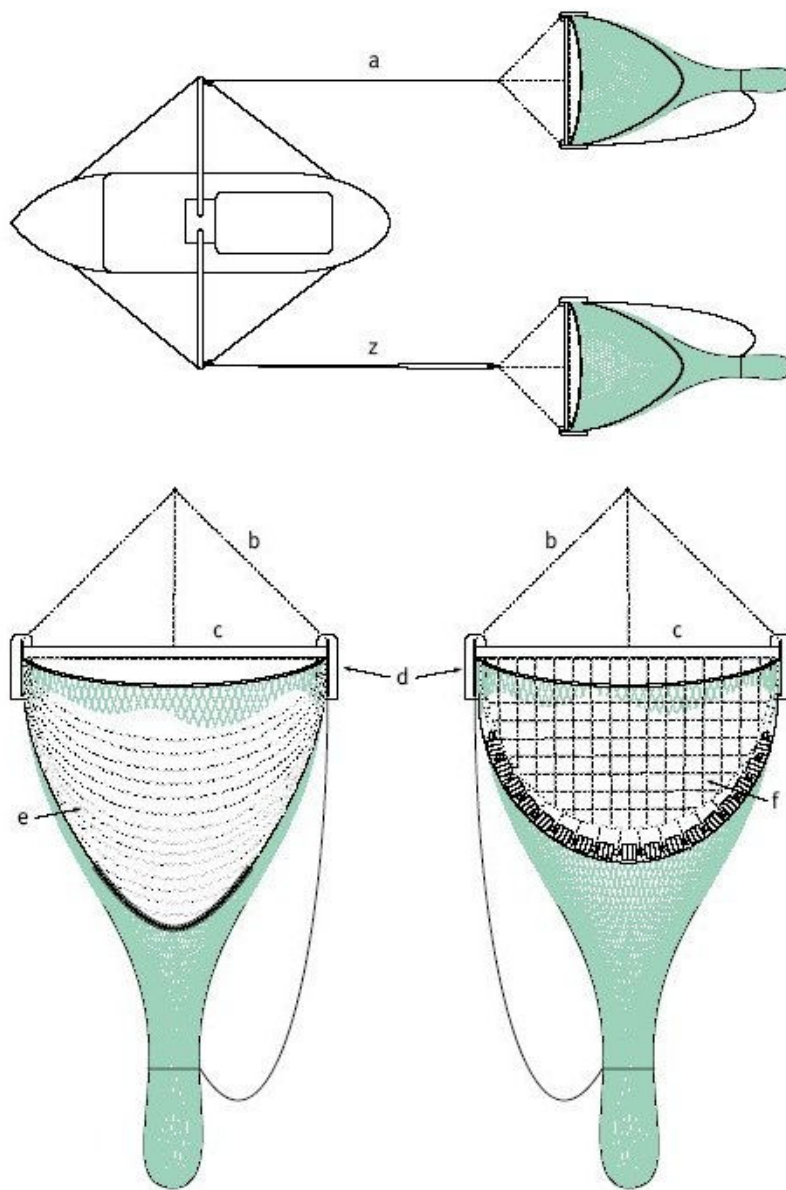
Forskellen i den dødelighed der påføres bunddyrene ved fiskeri med bomtrawl og skovltrawl afhænger af bundtypen. På hård sandbund er den skadelige effekt på bunddyrene stort set identisk for de to redskabstyper. Ved fiskeri på blød bund forårsager bomtrawl markant større skade. Den overvejende del af fiskeriet med bomtrawl foregår i den sydlige del af Nordsøen på hård bund.

Bomtrawl kan, som alle former for trawlfiskeri, medføre ændringer af bundforholdene. Påvirkningerne af havbunden er størst ved fiskeri i områder på sand- og stenbund. Bomtrawling forårsager en udglatning af havbunden og kan flytte rundt på sten, som ligger på havbunden.

Der er ikke undersøgelser der direkte sammenligner effekten på havbunden af bomtrawling og skovltrawling, men pga. den store vægt og høje hastighed bomtrawl trækkes med, vil det have større effekt på havbunden end et skovltrawl.

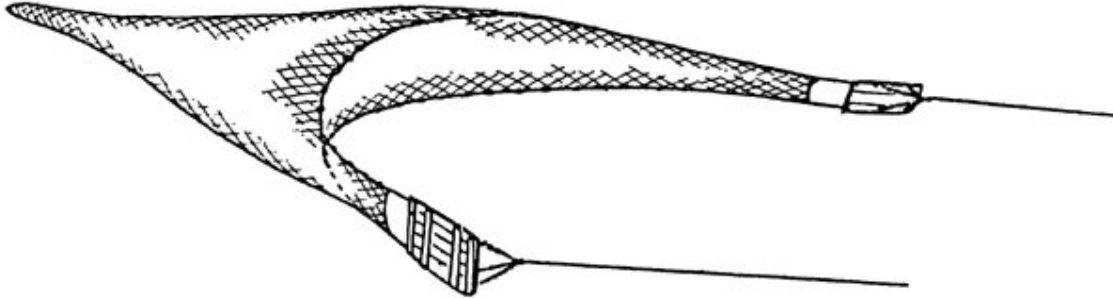
Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) er ikke bekendt med undersøgelser, der belyser evt. forskelle i påvirkningen af havmiljøet ved anvendelse af åbne og lukkede bomtrawl. Lukkede bomtrawl er imidlertid normalt tungere end åbne bomtrawl og sammenholdt med, at de kan anvendes på mere stenet bund, vil lukkede bomtrawl generelt påvirke havmiljøet mere end åbne bomtrawl.

Bilag 1. Bomtrawl

Skematisk illustration af bomtrawl og bomtrawlsfiskeri. Normalt er en bomtrawler udstyret med to bomtrawl, et på hver side. Trawlene trækkes i en enkelt wire (a) eller et dobbelt wirer system (z) som anvendes hos nogle af de større fartøjer. Wiren er forbundet direkte til bommen (c), som holder nettet udsændt. Trawlhovederne (d) holder bommen løftet over havbunden. Foran nettet på dets underside er der ofte monteret et antal metalkæder (e) eller kædemåtte (f), som er med til at skræmme fiskene op fra bunden. Kædemåtten gør det desuden muligt at anvende trawlet på stenet bund uden at det bliver ødelagt.

Bilag 2. Skovltrawl

Skematisk illustration af skovltrawl. Skovlene som holder trawlet udspilet kan alt efter fiskeritype være placeret tæt på eller langt fra selve nettet.